

Početna stranica » Kategorija » Javni dijalog o akademskom obrazovanju novinara VII.

Javni dijalog o akademskom obrazovanju novinara VII.

TIJANA VUKIĆ 3. STUDENOGA 2021.

IZDVOJENO, MEDIJI

Toni Jurić, student novinarstva i odnosa s javnošću: “Kad u neobveznim razgovorima spomenem da sam novinar, gledaju me ispod oka, premda nešto bolje rezonira kad kažem da radim na radiju. Je li tome uzrok nekvaliteta novinarstva u Hrvatskoj ili činjenica da se novinarstvom bave ljudi koji za to nisu kompetentni, ne znam.”

Bez studenata kao njegovih izravnih korisnika akademskom se sustavu za obrazovanja novinara, kao i ostalima, gubi svrha. Stoga je studentska perspektiva o aktualnom sustavu koji ih obrazuje itekako važna. Sugovornik ovoga broja Javnog dijaloga proaktivni je dvadesettrogodišnji student od malih nogu zainteresiran za novinarstvo, koji se od prvog razreda gimnazije bavio novinarstvom u kontekstu videoigara, pratio mečeve i pisao vijesti za portal te specifične hrvatske zajednice.

*Danas je **Toni Jurić** prvostupnik novinarstva i odnosa s javnošću, student druge godine diplomskoga studija Mediji na Sveučilištu u Dubrovniku, novinar na radijima UNIDU i ULTRA Split. Sudjelovao je u radu studentskog zbora i Stručnog vijeća Odjela za komunikologiju Sveučilišta u Dubrovniku te u izradi obnovljenih studijskih programa iz komunikacijskih znanosti na Sveučilištu u Dubrovniku koji su na snazi od akademske godine 2021./2022.. Iz razgovora dugog sat i petnaest minuta provedenog 21. listopada 2021. godine na virtualnoj relaciji Dubrovnik – Pula od elokventnog studenta razvijenoga kritičkoga razmišljanja koji ima izgrađene stavove o novinarstvu, medijima i studijskim programima koji obrazuju novinare i lako ih artikulira saznajemo o statusu studenata u medijskim poduzećima, važnosti prakse u studentskim i drugim medijima, karakteristikama studijskih programa, kao i o čemu je važno razmišljati prilikom odabira studijskog programa koji obrazuje novinare.*

Kako doživljavate činjenicu da u Hrvatskoj imamo tako mnogo studijskih programa koji obrazuju novinare i da se različito nazivaju?

Živimo u 2021., teško je sve staviti u isti koš, postoje različite niše i to je dobro, ali bilo bi bolje da prve tri godine studija budu općenitije i da se tako stekne generalno znanje, a da se na diplomskim studijima specijalizira za PR, novinarstvo, međunarodne odnose i slične grane. Ako imaš dobar temelj, onda ti je lako specijalizirati se za ono gdje se vidiš da želiš raditi. Ima dovoljno prostora da se svi koje zanima rad u novinarstvu upišu na neki studij, ali me iznenađuje da neki veliki gradovi poput Rijeke i Splita nemaju takve studije, a imaju ih neki manji.

Kako iz studentske perspektive vidite ono što je najvažnije u sustavu za obrazovanje novinara, ono bez čega se ne može?

Rekao bih praksa, praksa, praksa, praksa i brušenje zanata, ali treba naći balans s teorijom. Treba imati kolegije koji su opći i informativni, da se studentima širi kultura, jer koliko god je bitno stručno znanje, toliko je važna i opća kultura, poznavanje različitih stvari. Teoriju novinarstva i osnove komunikologije možemo naučiti u jednom semestru prve godine, a dalje trebamo širiti znanje prema politici, sociologiji, ekonomiji,

---

“ *Ako studij novinarstva ili PR-a nema dobar PR, to je problematično. Pitam se zašto bih upisao takav studij ako na njegovoj mrežnoj stranici, Facebooku, Instagramu, LinkedIn-u, gdje god, ne mogu dobiti informacije što ću nakon toga moći raditi*

povijesti. Mi moramo biti obrazovani šire. Na nekim drugim studijima neće se dobiti opća kultura kao kod nas, odnosno znanje iz važnih segmenata društvenih znanosti potrebno da kao novinari možemo informirati i stvarati narative, vijesti koje će drugi čitati. Ako ja kao novinar ne znam ništa o ekonomiji, o tome kako sud funkcionira, o tome kako funkcioniraju međunarodni odnosi, kako ću izvještavati o talibanima koji su ušli u Kabul i preuzeli ga, kako ću pisati o aferi FIMI MEDIA, o nekom danu iz prošlosti koji se na primjer danas obilježava? Zar ću otvoriti Wikipediju i prepisati? To nema smisla.

Studijski programi koji obrazuju novinare strukturirani su kao preddiplomski i diplomski. Iz studentske perspektive, bi li koristilo kad bi to bio jedan integrirani studij?

Mislím da bi bilo više kontraefekata jer bi to podrazumijevalo pet godina učenja o jednoj stvari. Bolje je ovako na preddiplomskom dobiti opća znanja i onda se na diplomskome usmjeravati.

Vi imate dvojni diplomu, za novinara i za PR-ovca, pa ste kvalificirani za rad u objema strukama, no često se u praksi diplomirani novinari zapošljavaju na poslovima u odnosima s javnošću i obratno. Bi li tako trebalo biti?

Iako su to različite struke, mislim da to nikome nije problem jer potječemo manje-više s istih studija i imamo manje-više sličnu količinu znanja. Taj problem možemo više promatrati iz aspekta etike i morala zapošljavanja na tuđem radnom mjestu. No veća problematika za sustav novinarstva iz perspektive zanimanja je to što se njime bave ljudi koji za to nemaju obrazovanje. Dapače, ne morate biti diplomirani novinari da

radite na poslovima novinara, ili kako je nama profesor rekao na prvoj godini – novinarstvo je i zanat, on se brusi sa svakim napisanim tekstom, javljanjem u eter i napisanim prilogom i to može naučiti svatko.

“ *Ja bih uvijek radije radio u struci za minimalac, nego konobario za veću plaću jer smatram da je mnogo vrijednije iskustvo rada u struci za vrijeme studija, nego što je to novac koji ću skupiti konobareći*

Jednako tako danas možemo vidjeti da svatko ima priliku pisati na portalima i sebe nazivati novinarom, što možda jednokratno nije problem, ali gledajući generalno jest. Na primjer, cijeli je Split išaran grafitima poput *Novinari-crvi*. Razumijem što stoji iza takva razmišljanja, stvorena je stigma prema novinarima i novinarstvu. Prije je to bila plemenita struka, na novinare se gledalo kao na doktore, s poštovanjem. Danas kad u neobveznim razgovorima spomenem da sam novinar, gledaju me ispod oka, premda nešto bolje rezonira kad kažem da radim na radiju. Je li tome uzrok nekvaliteta novinarstva u Hrvatskoj ili činjenica da se novinarstvom bave

ljudi koji za to nisu kompetentni, ne znam. To bi trebao komentirati netko tko se bavi teorijom medija i novinarstva i tko je u toj struci dugi niz godina. Ja o tome mogu govoriti samo kao mlada osoba koja je u svijetu novinarstva već pet godina i s takvim se situacijama susreće na dnevnoj bazi.

Koliko je kvalificiranih novinara zaposleno na radiju ULTRA Split?

Nekolicina ima diplome iz novinarstva ili srodne diplome, neki su studirali novinarstvo, ali nisu diplomirali, a neki dolaze iz drugih područja ili su bez diplome, no to su ujedno ljudi koji su dugi niz godina u struci i već su izbrusili svoj zanat.

Mnogo je onih koji rade kao novinari i tek u kasnijoj dobi odlučuju upisati studij novinarstva.

Točno, i to je dobro, ali kada takav poticaj dolazi od medija, onda nije. Na primjer, Slobodna Dalmacija prošlo je ljeto objavila natječaj za posao novinara tražeći pritom sve struke osim novinarstva – diplomirane sociologe, filozofe, pravnike, ekonomiste. To su kasnije ažurirali, ali takav je oglas bio dostupan javnosti nekoliko dana. I čim jedan medij koji ima takav status u županiji, regiji i Hrvatskoj postupa na takav način, to je problematično. S druge strane, problem je i u obrazovnom polazištu onih koji dođu u redakciju prvi put učiti novinarstvo, odnosno odakle kreću ako uče sami i tko će njih duže mentorirati. Ako ti je mentor osoba koja možda nema to znanje, tu širinu koja se dobije akademskim obrazovanjem, nećeš moći toliko napredovati koliko bi mogao kada bi imao takva mentora. Na kraju, ja sam najviše napredovao kroz praksu, ali sam u nju ušao tako što sam prethodno stekao čvrste okvire proizišle iz trogodišnjeg akademskog obrazovanja.

U kontekstu prakse studenata koji se obrazuju za novinare, veliku ulogu svakako imaju studentski mediji. Sveučilište u Dubrovniku ima UNIDU radio i televiziju te portal PUNKT. Kakvo je vaše iskustvo?

Točno. UNIDU je na gradskoj frekvenciji 97,5 i njega se čuje u Dubrovniku i okolici, ovisno o tome kako puše vjetar (smijeh). Što se mog staža tiče, došao sam na radio

jer me oduvijek zanimao mikrofon, a onda sam shvatio da me zanima i glazba i to je postalo cijeli moj svijet. Na UNIDU radio došao sam već prvi tjedan fakulteta i odmah sudjelovao u njegovu razvoju. Ondje su mi se rodila neka od najboljih prijateljstava i, na kraju krajeva, i dan-danas živim i dišem studentski radio.

Osim toga, kad je bila smjena generacija, sredinom druge godine, dobio sam priliku raditi televizijsku emisiju na UNIDU televiziji, a uratke stavljamo na YouTube. Problem je što je to jedna redakcija. S kolegicom s kojom surađujem na te dvije emisije radim sve – nas dvoje snimamo, montiramo i intervjuiramo, što je malo problematično i zahtjevno premda se novinarstvo danas manifestira kao posao u kojemu jedna osoba radi sve. Volio bih da nam se pridruži netko mlađi, da se polako uhoda i preuzme dio poslova. Motivirajuće je kad znaš da ćeš biti pred kamerom, da ćeš imati svoju emisiju itd. Na kraju, mlađe će generacije, htjele – ne htjele, to morati raditi u sljedećem semestru kad mene više ne bude (smijeh).

“ *Da sam ja osoba koju zanima rad u novinarstvu, a ne studiram to, o novinarstvu bih naučio isključivo onoliko koliko se o novinarstvu zna u redakciji u koju sam došao. Dakle, onoliko koliko tih nekoliko ljudi iznad tebe zna, toliko ćeš i ti znati i to će biti tvoje poimanje svijeta novinarstva*

Portal koji nosi ime časopisa koji se periodično objavljuje najmanje je aktivan; jednostavno je trenutno najmanja zainteresiranost za taj medij. Studenti su pisali za portal samo onda kad se to od njih zahtijevalo na studiju, i to ako već nisu uspostavili suradnju s nekim drugim.

Studijski programi koji obrazuju novinare u Dubrovniku, dakle, ne obvezuju studente da obave praksu na studentskim medijima?

Dosad nije tako bilo, što je bila manjkavost, ali novi program propisuje da se mora obaviti određena količina sati prakse. Što se moje generacije tiče, mi smo imali nekoliko obveznih kolegija i radionica pa bi studenti odradili tih sat-dva i više ne bi došli.

Zbog čega je slaba zainteresiranost studenata za praktičan rad u medijima?

Problem je što dosta mladih koji upisuju medije i novinarstvo, nebitno gdje u Hrvatskoj, misli da je to lagan studij. Možemo reći da je taj studij lagan u usporedbi s Fakultetom elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje ili s medicinom i arhitekturom, ali to vas treba zanimati da bi vam bilo jednostavno. Puno mladih upisuje studij da bi dobilo studentska prava ili je to izbor njihovih roditelja i tako se stvori velika količina studenata koji sjede u klupama, a zapravo ne žele studirati, nego su se upisali reda radi.

Od nas pedeset petero, koliko nas je upisalo prvu godinu, diplomiralo nas je tek dvadesetak, neki su zapeli, neki odugovlače. Šteta je odljeva tolikih studenata jer oni možda zauzimaju mjesta nekome koga bi to više zanimalo. Što se nedostatka

motivacije među studentima tiče, najbolje ćemo to analizirati ako razdijelimo. Pola je onih koje zanima studij, pola od toga ih je aktivno, a pola od te aktivne polovice studij je upisalo radi PR-a, pola radi novinarstva. Idemo li dalje, polovicu onih koji su tu radi novinarstva privlači rad u medijima i to je onda, kad se sve zbroji i oduzme, njih petero. Nerijetko sam pitao studente zbog čega se ne uključe i ponekad su mi odgovarali da nemaju vremena, što meni nije bilo jasno. Kako nemaš vremena tijekom prve tri godine studija? Ja sam tad imao najviše vremena – za zezanje, za druženje, za rad na računalu, na radiju i na faksu. Najmanje vremena imao sam na četvrtoj godini kad sam ujutro bio na predavanjima, a popodne u smjeni na radiju. Mislim da je to do osobne organizacije vremena.

“ *Oni koji nemaju novinarsku kvalifikaciju spuštaju našu vrijednost na tržištu jer su spremni raditi za manje novca, a za taj novac koji će redakcija uštedjeti isplati se tu osobu priučiti poslu*

Problematicnim se pokazuje i činjenica da nema direktne veze između akademije i medijskih poduzeća osim putem prakse.

Studenti dolaze u redakcije, netko ih u nekom obimu mentorira, vraćaju se na akademiju i tu priča staje. Nema uhodanog sustava koji će diplomantima studija koji obrazuju novinare automatizmom omogućiti ulazak u medijska poduzeća.

Točno, to mogu potvrditi svojim primjerom. Do sredine 2019. bio sam na UNDU radiju i onda sam odlučio tražiti posao u struci. Poslao sam zamolbe svim medijima u Splitu, baš svima, i

dobio sam odgovor samo od radija ULTRA Split, na kojemu sam i dan-danas. To sam ljeta došao na praksu, radio cijelo ljeta, a kad je došlo vrijeme da se vratim na faks, pitali su me kad ću se vratiti. Nisam više razmišljao o tome gdje želim raditi. Ondje se moje mišljenje prihvaća, neovisno o tome koliko sam mlad, i svi dobri prijedlozi se implementiraju koliko je moguće, ako su u skladu s politikom tvrtke. Radim kao radijski producent, ali kako smo mala redakcija, svatko radi sve. Kad završim ovaj semestar, vraćam se onamo. Tužno je da mi kao studentu novinarstva druge godine, koji nešto već zna, koji ima u životopisu da je nešto dosad napravio, nijedno drugo medijsko poduzeće nije odgovorilo. Budući da se bavim i novinarskim radom u kontekstu videoigara, društvenih mreža i događaja, spojio sam više stvari koje me zanimaju, ja posla imam i ne brinem se, ali što je s drugima?

Koji su kriteriji bili važni za dobivanje zaposlenja u vašem slučaju?

Praksa s UNIDU radija bila je presudna, da toga nije bilo, dobio bih to ljeta praksu, ali bih li ostao nakon toga, to je pitanje. Moja akademska kvalifikacija i praksa imali su najveću ulogu jer mi nisu morali objašnjavati osnove, već su mi samo pokazali kako rade. U roku od sedam ili osam dana ušao sam u eter, što je rekordno. To je i njih iznenadilo jer su navikli na mlade koji nemaju veze s novinarstvom pa moraju trošiti mjesec, dva da ih uvedu u posao. Imao sam mentoricu, magistru novinarstva, i kolege koji su stariji i puni znanja, čije znanje i iskustvo nisam trebao propitivati.

Neupitna je, dakle, važnost studentskih medija za studije koji obrazuju novinare.

Točno. Da dam primjer Dubrovnika. Tadašnji pročelnik nas je već na prvom predavanju odveo na UNIDU radio koji vodi glavni urednik, bivši student Sveučilišta,

diplomirani novinar, vanjski suradnik na Sveučilištu, vrhunski znalac po pitanju medija koji radi i na HRT-u. Doveo nas je u dobre ruke. Od svih upisanih na prvu godinu, na radio ih dođe deset, petero će se zainteresirati, a na kraju će na radiju ostati njih dvoje-troje. To je opet dobra brojka ako nekoga zaista zanima taj medij. A upravo ta prilika da unutar vlastite kuće i sveučilišta učite od starijih kolega, mentora, novinara i studenata je presudna. Jednom kad uđeš u taj studentski medijski svijet u njemu ćeš i ostati i nema veze koliko ćeš godina već biti profesionalan, uvijek ćeš se odazvati suradnji sa studentskim medijima.

Logično, novinari koji su u Dubrovniku diplomirali, a danas rade na dubrovačkim televizijama dolaze nam pokazati kako se montira, kako se rade emisije, pomažu u svemu. I već smo se na prvoj godini imali prilike upoznati s mnogo novinara, bivših studenata, te smo nadohvat ruke imali mogućnost da naučimo sve i izvan fakulteta. To je bila savršena kombinacija teorije i prakse i tko je to iskoristio, sigurno ima posao u struci i prije diplome. Jer, na kraju krajeva, diploma bez prakse, pogotovo u 21. stoljeću, ne vrijedi ništa.

“ *Problem je i to što se mladi teško znaju izboriti za sebe, za svoje mjesto u redakciji, imaju stari mentalitet iz socijalizma – budi sretan što radiš, glavu dolje i radi*

Nahvalili ste studijski program koji studirate, ima li on i neke mane?

Nahvalio sam ga, da, ali moram zauzeti i objektivnu poziciju. Dosad smo imali veliku količinu kolegija čiji su se sadržaji preklapali i slušali smo istu stvar od triju različitih osoba. Npr. imali smo pet kolegija iz odnosa s javnošću, što se sve može proučavati u okviru jednoga. I to je riješeno promjenom programa ove akademske godine. Znači, oni koji su sada upisali prvu godinu preddiplomskog i diplomskog studija imaju obavezu praksu, studiji su više usmjereni pisanju seminarskih i znanstvenih radova i vježbanju pisanja, a i kolegiji su sada sadržajno usklađeni. Na primjer, kad sam ja upisao završnu godinu preddiplomskog studija, nisam se osjećao dovoljno spremnim za pisanje završnog rada jer smo imali premalo seminara koji nisu bili u potpunosti obvezni tako da sam tek na prvoj godini diplomskoga počeo na tome više raditi i nadam se ću time ovladati do pisanja diplomskoga rada. A te vještine su itekako potrebne, prije svega za pisanje završnog i diplomskog rada, kao i za one koji kasnije žele ostati u akademiji i idu dalje na doktorat.

Kako studenti gledaju na novinare kao stručnjake koji sudjeluju u izvođenju nastave na studijskim programima, a kako na nastavnike koji nisu radili u medijima, a predaju neke stručne kolegije?

Nastavnici imaju asistente i vanjske suradnike koji su ili naši bivši studenti ili vrhunski profesionalci iz struke iz cijele Hrvatske. Imamo priliku učiti od ljudi koji su svakodnevno u novinarstvu, a pogotovo se stavlja naglasak na suradnju s bivšim uspješnim studentima koji su svoju karijeru proveli u studentskim medijima i sad rade u struci. To je dobar potez jer se tako može uštedjeti na resursima pa se može uložiti u nešto drugo jer se ne dovodi ljude izvana.

Koliko je meni poznato, svi naši profesori koji predaju kolegije povezane s novinarstvom i komunikologijom iza sebe imaju rad u struci. Primjerice, kad kažem da nam je predavao Inoslav Bešker, svi znaju tko je on i što je radio i nitko neće propitivati njegov autoritet i znanje. S druge strane onima koji predaju sociologiju ili slične predmete nije potrebna novinarska, medijska pozadina. Meni je bilo izrazito važno da profesori i asistenti koji su nam držali radionice budu ljudi iz struke jer ako mi oni ne mogu dati osobni primjer kampanja na kojima su radili, ako recimo govorimo o PR-u, ništa mi ne vrijede primjeri iz knjige. To je nešto čemu bi trebalo težiti na svim studijima koji obrazuju novinare.

“ *Novac u novinarstvu nije velik, ali može biti respektabilan. Naravno, trebaš proći sve, ja ne govorim o preskakanju stepenica, nego da ti to što radiš bude plaćeno*

Koliko važnom smatrate novinarsku kvalifikaciju za rad u novinarstvu? Vi ste primjer kvalificiranog novinara...

Nažalost, novinarstvom se može baviti svatko. Koliko god je dobra, to je i loša stvar. Dobro je jer se netko tko možda studira neki drugi fakultet koji ne obrazuje novinare pronašao u pisanju za portal pa će se prebaciti na studij novinarstva. Loše je što danas svatko može otvoriti portal, a u redakcijama se zapošljavaju i oni koji nisu novinari. Tako je npr. u Splitu puno

kvalitetnih mladih ljudi, ali nemaju mogućnost raditi u Splitu jer su na novinarskim pozicijama zaposleni oni koji nemaju veze sa strukom.

Naravno, logično je da kreneš od početka, nije prirodno postati glavni urednik s 23 godine, ali da bi trebalo zapošljavati mlade kvalificirane ljude, to apsolutno. Za novinare je važno da budu kvalificirani. Ako ćemo gledati najosnovnije, važno je da razumiju etiku jer nije dovoljno pročitati etički kodeks, potom treba poznavati materiju novinarstva, teoriju, osnove koje su potrebe svakome tko će se time baviti. Možda je to tradicionalni pogled. Kad kažete "on je inženjer", mislite na osobu kojoj možete vjerovati u stručnom smislu. Ali neću očekivati samo od javnosti da preispituje rad novinara i od njih očekuje kvalitetu, čak i rad onih koji su dugo u struci, i ja ću kao osoba koja je završila novinarstvo to činiti. Je li to elitistički, to je drugo pitanje, ali teže ćete pronaći nekvalitetnog novinara koji je kvalificiran, nego obratno. Danas se može raditi i studirati, uvijek se može pronaći vrijeme za završetak diplomskog studija. Da je to važno potvrđuje i činjenica da se mnogi koji su u struci, a nemaju diplomu, odlučuju na studiranje nekog od studija koji obrazuju novinare jer vide važnost te diplome koja će im prije ili kasnije, ako ništa drugo, trebati za napredovanje u struci.

Razgovaramo o diplomi ne samo kao o papiru i formi, već i o njezinu sadržaju.

Točno. Evo primjera. Da sam ja osoba koju zanima rad u novinarstvu, a ne studiram to, o novinarstvu bih naučio isključivo onoliko koliko se o novinarstvu zna u redakciji u koju sam došao. Dakle, onoliko koliko tih nekoliko ljudi iznad tebe zna, toliko ćeš i ti znati i to će biti tvoje poimanje svijeta novinarstva. Prednost onih koji studiraju novinarstvo jest šira slika i poimanje stvari iz različitih aspekata, mogućnost kritičkog razmišljanja i usporedbe načina rada u struci u različitim medijskim organizacijama s

ciljem da se dodatno razumije zašto se u pojedinim medijima tako radi dok niste dio tog sustava.

Kako, u kontekstu rada u medijskim redakcijama, vidite status studenata kojima se nerijetko nameće obavljanje poslova kvalificiranih novinara s više iskustva, a uz to trebaju biti dostupni cjelodnevno i potplaćeni su.

Oni koji nemaju novinarsku kvalifikaciju spuštaju našu vrijednost na tržištu jer su spremni raditi za manje novca, a za taj novac koji će redakcija uštedjeti isplati se tu osobu priučiti poslu. Problem je i to što se mladi teško znaju izboriti za sebe, za svoje mjesto u redakciji, imaju stari mentalitet iz socijalizma – budi sretan što radiš, glavu dolje i radi. Smatram da se treba znati izboriti za plaću s kojom možeš živjeti, da nisi na prosjačkom štapu. Novac u novinarstvu nije velik, ali može biti respektabilan. Naravno, trebaš proći sve, ja ne govorim o preskakanju stepenica, nego da ti to što radiš bude plaćeno. Koliko god smo mi mladi i trebamo znati svoje mjesto, treba nas se i cijeniti u skladu s našim mogućnostima.

Što je s radom na studentski ugovor?

“ *Nije prirodno postati glavni urednik s 23 godine, ali da bi trebalo zapošljavati mlade*

To meni osobno nije problem jer je firmi jednostavnije, a s druge strane dobro je i meni jer ako potpišem ugovor, gubim status redovnog studenta. No to može biti problem percepcije zaposlenika u redakciji. Netko će na studenta sa studentskim ugovorom gledati kao na običnog zaposlenika, njima ravnopravnoga,

kvalificirane ljude, to apsolutno. Za novinare je važno da budu kvalificirani. Ako ćemo gledati najosnovnije, važno je da razumiju etiku

a drugi će ga doživljavati samo kao studenta. Što se tiče satnice, uvijek se s redakcijom, ako je spremna, to može dogovoriti, ona ne mora biti minimalna. Ja bih uvijek radije radio u struci za minimalac, nego konobario za veću plaću jer smatram da je mnogo vrijednije iskustvo rada u struci za vrijeme studija, nego što je to novac koji ću skupiti konobareći.

Imate iskustvo *online* studiranja novinarstva uslijed pandemije otkad smo silom prilika prešli na hitnu nastavu na daljinu. Što mislite, može li se novinarstvo u potpunosti studirati *online*?

Može i smatram da je to revolucionarno jer mi je omogućilo da radim puno radno vrijeme u Splitu i redovito studiram u Dubrovniku. Da, bilo je naporno, ali ni s jednog predavanja nisam izostao jer sam iz udobnosti svoga doma mogao sudjelovati na predavanju, čak i prehladen. Samo, ne mislim pri tome na grupu od pedeset ljudi. To funkcionira kad je manja grupa jer se na manji broj studenata lakše utječe. Kad vas je desetak kao što nas je sad na diplomskome, to se itekako može. U učionici uživo uvijek je dvoje-troje aktivnih, a ovako će te profesor dodatno potaknuti da govoriš, što i tebe motivira da se više informiraš i pratiš. Koja je svrha boravka u učionici, a na mobitelu? Bolje da smo kod kuće u krevetu i pratimo. Da, svi smo imali tehničkih poteškoća, no to smo premostili i nekako smo se priviknuli, a danas ionako svatko ima kameru, mikrofoni i slušalice.

Podržali biste, dakle, inicijativu organiziranja prvog *online* studija novinarstva u Hrvatskoj?

Apsolutno, samo naglašavam da to trebaju biti manje grupe i da nastava bude poticajna. Takav studij bi bio od koristi kad bi bio na diplomskoj razini, i to posebno onima koji rade. Opet, neke stvari koje se realiziraju u učionici ne mogu se ostvariti ni nadomjestiti nastavom na daljinu, ali to govorim kao diplomac. Meni to nije izgubljeno vrijeme, no pitanje je kako su nastavu na daljinu doživjeli preddiplomski studenti koji su te prve pandemijske godine upisali studij. S druge strane, pitanje je i koliko je netko ozbiljan s osamnaest kad je brucoš u usporedbi s nekim tko je stariji i zna da će mu to trebati u životu.

Što biste savjetovali budućim studentima koji žele upisati studij koji obrazuje novinare i vide se na takvu poslu u medijima?

Savjetovao bih im da najprije istraže sve opcije, vide što će ih konkretno zainteresirati jer ako im na prvi pogled to zvuči dosadno, onda će im tako vjerojatno i biti. S druge strane, i studiji trebaju više raditi na svojoj promidžbi, jer ako studij novinarstva ili PR-a nema dobar PR, to je problematično. Pitam se zašto bih upisao takav studij ako na njegovoj mrežnoj stranici, Facebooku, Instagramu, LinkedIn-u, gdje god, ne mogu dobiti informacije što ću nakon toga moći raditi, tko će me podučavati i na koji način, koji je krajnji cilj studija, sve bez čega ne mogu znati kakav je to program. Kad samo pretražuješ, ne možeš puno saznati i zato su odlične smotre sveučilišta. Dodeš i izravno dobiješ odgovor na ono što te zanima iz prve ruke jer letak nije dovoljan. Nisu

dovoljni ni nazivi kolegija. Na primjer, kolegiji Javni nastup ili Međunarodni odnosi imaju opće nazive i mogu se obrađivati na razne načine.

Na kraju, mnogo je kriterija po kojima ljudi odlučuju što će studirati. Neki to čine prema vremenskim prilikama, nekima odgovara more, nekima ne odgovara sivilo u Zagrebu, a neki će baš u Zagreb jer su ondje afirmirani studiji koji imaju ime. Tako, na primjer, Dubrovčani žele pobjeći u Zagreb, a mi iz Splita i Zadra i drugih gradova koji nemaju takav studij u svome gradu moramo odlučiti kamo ćemo. Nekome je ekonomska prilika problem, netko će vidjeti da u Dubrovniku ima dosta prakse, netko ima ili nema dobar uspjeh u srednjoj školi pa mu na kraju izbor možda i neće biti tako težak. Treba uzeti u obzir da i dob studenta utječe na odabir.

Generalno, imao sam priliku razgovarati s mladima koji su završili takve studije u Zagrebu, Koprivnici i Zadru i smatram da su svi itekako kompetentni bez obzira na izbor, ali je možda to slučajno jer su to sve redom bili studenti koji su aktivni kao i ja u radu tijekom studija i na studentskim medijima pa smo se našli na istoj valnoj duljini.

Kako ste odlučili koji ćete studij studirati?

Oduvijek sam volio novinarstvo i bio sklon politici. Dok su djeca s pet ili šest godina gledala crtiće, ja sam sjedio s didom i gledao Sabor, a kad je došlo vrijeme da upišem srednju školu, upisao sam gimnaziju jer sam znao da ću kasnije ići prema društvenim znanostima. Kad je trebalo odlučiti o fakultetu, razmišljao sam hoće li to biti novinarstvo, politologija ili nešto drugo. Bit ću iskren i reći da nisam bio dobar učenik u srednjoj školi, premda sam maturu položio s odličnim, pa nisam imao uvjete da u Zagrebu upišem politologiju ili novinarstvo. Tako sam tražio alternativu, a u to vrijeme

jedina alternativa bili su Hrvatski studiji, za koje se nije znalo hoće li uopće postati fakultet pa sam se nećkao. Znao sam i za novinarstvo u Koprivnici, ali to je premali grad. U to sam vrijeme saznao i za Dubrovnik, koji mi je blizu. Pregledao sam kolegije i shvatio da se ovdje bave komunikologijom, novinarstvom i odnosima s javnošću, da ima dosta radionica i da bi to mogao biti dobar izbor. I zbilja, ovih pet godina mi je proletjelo i ovim putem upućujem pohvale nastavnicima i studijskim programima.

Gdje se vidite u budućnosti?

Želim raditi u Splitu, želim da ne moram ići u Zagreb. Nije dobro ako nemamo jake lokalne medije u gradovima. Želim doprinijeti svom gradu. Zasad se odlučujem za glazbu, društvene mreže i rad na organizaciji događaja, a od politike i rada u informativnim redakcijama sam privremeno odustao premda sam, da budem iskren, htio raditi na N1.

Tek ste krenuli, dug je put pred vama, sve opcije su moguće. Ima li nešto što biste za kraj htjeli podijeliti s javnošću, a što nismo spomenuli?

Volio bih ovim putem apelirati na studente koji namjeravaju studirati novinarstvo ili srodne studije ili ih već studiraju da se što više aktiviraju, da ne razmišljaju o tome koliko će lako i brzo završiti studij, već da ga shvate kao priliku da doprinesu društvenim promjenama. Naime, svi će lako kazati da žele napraviti promjenu, ali malo ih nešto uistinu i poduzme. Trebamo krenuti od sebe jer smo svi mi kotačići velike promjene i ako netko istinski želi u tome sudjelovati, to može napraviti putem novinarstva. Stoga ovim putem i jedno veliko hvala svim istraživačkim novinarima koji svakodnevno marljivo rade na razotkrivanju afera, pomažu ukloniti ministre i druge

javne djelatnike s njihovih pozicija kad ne rade adekvatno svoj posao. Trebamo biti svjesni toga da bi svijet izgledao posve drugačije kad ne bi bilo novinarstva i nas koji svakodnevno tipkamo u redakcijama i informiramo javnost.

Lektorirala: **Majda Čolak**, prof.

Prilog je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije u okviru projekta “Javni dijalog o akademskom obrazovanju novinara”, aktivnosti pridružene međunarodnom znanstvenom institucionalnom projektu “Visokoškolsko obrazovanje novinara u digitalnom okruženju” (HEJDE) Fakulteta za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

novinari

